

Sygn. Akt XVII AmC 38/10

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 stycznia 2011 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie – Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

w składzie:

Przewodniczący: SSR /del/ Dariusz Dąbrowski

Protokolant: Katarzyna Boguszevska

po rozpoznaniu w dniu 18 stycznia 2011 roku, w Warszawie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w P.

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone

I oddała powództwo

II zasądza od powoda (...) z siedzibą w P. na rzecz pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego,

III przejmuje na rachunek Skarbu Państwa kwotę 600 (sześćset) złotych z tytułu opłaty sądowej od uiszczenia której powód był zwolniony,

IV zarządza publikację prawomocnego wyroku w Monitorze Sądowym i Gospodarczym na koszt Skarbu Państwa Sąd Okręgowy w Warszawie.

/-/ SSR /del/ Dariusz Dąbrowski

XVII AmC 38/10

UZASADNIENIE

Powód (...) złożył pozew o uznanie za niedozwolone i zakazanie stosowania postanowień umowy o treści: „Składkę podlegającą zwrotowi ustala się proporcjonalnie do niewykorzystanego okresu ochrony ubezpieczeniowej oraz niewykorzystanej sumy ubezpieczenia” przez (...) S.A. z siedzibą w W. we wzorcach „Ogólne warunki ubezpieczenia autocasco dla klienta indywidualnego oraz małego lub średniego przedsiębiorcy” (§20 ust. 3) oraz „Ogólne warunki kompleksowego ubezpieczenia (...)” (§62 ust. 4).

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że wzorzec umowy jest rażąco sprzeczny z dobrymi obyczajami i narusza uzasadnione interesy konsumentów, gdyż przewiduje obliczenie zwrotu niewykorzystanej składki nie tylko od okresu ubezpieczenia, ale również od niewykorzystanej sumy ubezpieczenia lub sumy gwarancyjnej, co jest niezgodne z treścią art. 813§1 kc.

Pozwany w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa. W uzasadnieniu pozwany dowodzi, że interpretacja normy wyrażonej w treści art. 813§1 kc nie może być sprzeczna z zapisem znajdującym się w kwestionowanych wzorcach umów. Ze zdania drugiego wskazanego przepisu nie wynika bowiem, że kwota zwracanej składki ma zależeć wyłącznie od niewykorzystanego okresu ubezpieczenia. Konstrukcja przepisu zakłada, że niewykorzystany

okres ubezpieczenia musi być uwzględniony w proporcji do całego okresu ubezpieczenia przy obliczaniu kwoty składki zwracanej, ale nie znaczy to wcale, że jest to jedyny czynnik ustalenia wysokości kwoty zwracanej w sytuacji, gdy zaistniało zdarzenie ubezpieczeniowe w związku z którym zostało wypłacone świadczenie, zmniejszające sumę ubezpieczenia (sumę gwarancyjną).

Sąd ustalił co następuje:

Bezsporny w niniejszej sprawie, wobec przyznania przez pozwanego, jest fakt stosowania przez niego w obrocie z konsumentami wzorców umownych o nazwie „Ogólne warunki ubezpieczenia autocasco dla klienta indywidualnego oraz małego lub średniego przedsiębiorcy” i „Ogólne warunki kompleksowego ubezpieczenia (...). Pozwany nie zarzuciła niezgodności treści zakwestionowanego przez powoda postanowienia umownego z tekstem stosowanego przez niego w obrocie wzorca. Tak więc również ten fakt sąd uznał za przyznany na podstawie art. 230 kpc.

Sąd zważył co następuje:

Zgodnie z art. 385¹ § 1 kc „postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.” Objęte powództwem klauzule umowne nie dotyczą głównych świadczeń stron wynikających z umowy.

Uznanie, że zakwestionowane postanowienie wzorca umownego jest niedozwolone wymagało zatem oceny, że jest ono sprzeczne z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta.

Nie ulega wątpliwości, że uznanie klauzuli za abuzywną może wystąpić tylko i wyłącznie w przypadku wystąpienia łącznie obu wskazanych wyżej przesłanek. Naruszenie dobrego obyczaju musi zostać szczegółowo uzasadnione, a to chociażby poprzez wskazanie jaki obyczaj został naruszony. Powód podniósł fakt naruszenia w kwestionowanych zapisach przepisu art. 813§1 kc poprzez wprowadzenie nieobjętej dyspozycją tego przepisu przesłanki niewykorzystanej sumy ubezpieczenia jako warunkującej wysokość zwracanej konsumentowi przez zakład ubezpieczeń składki z tytułu niewykorzystanego okresu ochrony ubezpieczeniowej. Tym samym należy uznać, że powód wskazuje na nierówność w traktowaniu stron umowy i przerzuceniu części ryzyka prowadzenia działalności ubezpieczeniowej pozwanego na konsumenta. To w konsekwencji zaś prowadzi do niekorzystnego ukształtowania pozycji ekonomicznej ubezpieczonego.

Z takim stanowiskiem, mając na uwadze treść art. 813§1 kc, sąd zgodzić się nie może.

Od dnia 10.08.2007 roku treść art. 813§1 kc obowiązuje w brzmieniu: „Składkę oblicza się za czas trwania odpowiedzialności ubezpieczyciela. W przypadku wygaśnięcia stosunku ubezpieczenia przed upływem okresu na jaki została zawarta umowa, ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.” Dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy podstawowe znaczenie ma analiza treści 2 zdania wskazanego przepisu, ze szczególnym uwzględnieniem określenia „okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej”.

W doktrynie pojawiły się dwie rozbieżne interpretacje tego pojęcia, na co wskazał w uzasadnieniu odwołania pełnomocnik pozwanego.

Sąd stanął na stanowisku, że zdanie 2 art. 813§1 kc należy rozumieć w ten sposób, że na ochronę ubezpieczeniową składa się nie tylko upływ czasu, w którym ochrona trwa, ale także wypłaty częściowych odszkodowań, które wyczerpują sumę ubezpieczenia. Inne rozumienie tego przepisu prowadziłoby do naruszenia równowagi stron umowy, ale na niekorzyść ubezpieczyciela, który mógłby w ten sposób być narażony na ponoszenie nadmiernych kosztów, nie wynikających z treści podpisanej umowy, jak i obowiązujących przepisów. Zdaniem sądu logicznym jest, że konsument, który częściowo wykorzystał swoją ochronę ubezpieczeniową, w razie wcześniejszego rozwiązania umowy,

otrzymuje zwrot tylko części składki za niewykorzystany okres ubezpieczenia, pomniejszony odpowiednio do stopnia, w jakim ochronę tą już wykorzystał. Trudno, zdaniem sądu, uzasadnić różnicę, w sytuacji, w której konsument całkowicie wykorzystał ochronę ubezpieczeniową i nie dostaje zwrotu składki w ogóle, a sytuacją gdy ubezpieczony wykorzysta znaczną część ochrony (np. 90%), ale wciąż częściową, i miałby otrzymać z powrotem całą składkę przypadającą za niewykorzystany okres ubezpieczenia, tym bardziej, że mogłoby to nastąpić nawet po krótkim czasie od podpisania umowy. W takiej sytuacji mogłoby dojść w zasadzie do dokonania wypłaty wyższej niż poniesiona przez ubezpieczonego szkoda, a sytuacja taka byłaby sprzeczna z treścią art. 361§2 kc. Podkreślić w tym miejscu należy, że umowa ubezpieczeniowa nie jest umową wzajemną, na co wskazał pozwany, a sąd przychyliła się w pełni do tego stanowiska, co prowadzi do nieekwiwalentności świadczeń, co prowadzi do stwierdzenia, że nie znajduje racji twierdzenie o proporcjonalnym wyliczeniu zwrotu składki jedynie w oparciu o czas trwania ochrony.

Mając powyższe na uwadze sąd stoi na stanowisku, że zapis kwestionowanych postanowień wzorca umownego nie stoi w sprzeczności z treścią art. 813§1 kc. Powód zaś nie wskazał żadnych innych podstaw do stwierdzenia abuzywności skarżonych zapisów „Ogólnych warunków...”.

Sąd w tym postępowaniu nie jest uprawniony do dokonywania oceny decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 30.12.2009 roku, albowiem odwołanie od niej zostało złożone do SOKiK i jest zawisłe pod sygnaturą XVII AmA 59/10. mając na uwadze fakt, iż rozstrzygnięcie wydane w sprawie odwołanie od decyzji prezesa Urzędu pozostaje bez wpływu na niniejszą sprawę sąd nie znalazł podstaw do zawieszenia postępowania.

Mając powyższe na uwadze sąd w oparciu o treść art. 385¹ §1 kc powództwo oddalił.

Wobec wynikającego z art. 96 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych zwolnienia powoda od kosztów sądowych, w braku podstaw do obciążenia pozwanego tymi kosztami, Sąd orzekł o przejęciu opłaty od pozwu na rachunek Skarbu Państwa. O kosztach zastępstwa procesowego orzeczono na podstawie art. 98 kpc. O publikacji prawomocnego orzeczenia orzeczono na podstawie art. 479⁴⁵ kpc.